

УДК 7.027.1

ЗАСТОСУВАННЯ У ДИЗАЙНІ ПРЕДМЕТНО-ПРОСТОРОВОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАСОБІВ СУЧАСНОЇ СКУЛЬПТУРИ

БРИЛЬОВ Сергій

Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Метою даного дослідження є проаналізувати застосування в сучасному дизайні пластичних форм, а саме скульптури у різних її видах. При проектуванні об'єктів предметно-просторового та соціально-культурного оточення використовується різні види скульптури з метою створення гармонійної взаємодії людини з природою. Об'єктом дизайну може стати практично будь-який ансамбль, комплекс або система у сфері життєдіяльності людини, де соціально-культурно обумовлено людське спілкування. Процес проектування спрямовано на створення об'єктів з новими споживчими якість та організацію гармонійного предметно-просторового середовища.

Ключові слова: дизайн, предметно-просторове середовище скульптура, монументальна, станкова, рельєф .

ВСТУП

Застосування засобів скульптури надає можливість для більш широкого розкриття задуму, ідеї, виразності в дизайні предметно-просторового середовища, а також розкриває можливість гармонійного сприйняття людиною естетичної взаємодії з середовищем. Правильне використання скульптури дозволяє створювати нові дизайнерські рішення та стилі в сучасному світі як елементу художньо-творчої діяльності, спрямованої на розробку елементів предметно-просторового середовища.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Актуальність проблеми використання в дизайні засобів скульптури, визначається, насамперед, формулюванням класифікації скульптурних форм при формуванні гармонійного середовища житлових, громадських і соціально-культурних закладів. Нові якості дизайну предметно-просторового середовища повинні включати індивідуальні (авторські) особливості в проектному образі, керуватися художньо-творчим задумом, що дозволяє сприймати дизайн комплексно в синтезі архітектури та скульптури.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Використання пластичних форм у проектуванні наповнює різновиди дизайну художнім змістом, стилем та естетикою. Скульптура є об'ємно-просторовою пластикою і надає можливість для організації середовища. Скульптура (лат. *sculptura*, від *sculpo* – «вирізаю», «висікаю») – ліпка, пластика, вид образотворчого та просторового мистецтва твори якого мають об'ємну, тривимірну форму розміщену у реальному просторі. Художньо-виразні засоби скульптури – побудова об'ємної форми, пластичне моделювання, розробка силуету, фактури, у деяких випадках також кольору. За своєю формою розділяють два види скульптури: рельєф та круглу скульптуру. Остання в залежності від призначення ділиться на монументальну (великі архітектурні ансамблі, пам'ятники), монументально-декоративну (прикрашає будинки та парки) та станкову, що частиною інтер'єру.

Для того, щоб вірно засовувати різні види скульптури необхідно зрозуміти пластичну мову, класифікацію та розглянути це більш детально.

Монументальна скульптура є компонентом архітектурної композиції, адресована масовому глядачу, розміщується в громадських місцях, в інтер'єрах громадських установ; відрізняється величністю, вагомим ідейним змістом та має узагальнені форми (пам'ятники, монументи). Монументальна скульптура пов'язана з архітектурним середовищем велика за розмірами. Монументально-декоративна скульптура включає у себе всі види оздоблення архітектурних споруд і комплексів (атланти, каріатиди, фризи, фронтони, фонтани, садово-паркова скульптура).

Скульптурою прикрашають меморіальні ансамблі, а також триумфальні арки,obelіски, колони. Проте монументальна скульптура втілювала серйозні, великі ідеї не тільки у формі пам'ятників. До монументальної скульптури відносяться також рельєфи, розташовані як на стінах будинків, так і окремо у вигляді стел. Важливий розділ монументальної скульптури – пластична краса будинків, декоративна приналежність у вигляді підтримуючих балкони й еркери скульптурних груп фігур атлантів чи каріатид, змістовні фігурні образи, що відбивають сюжети громадського життя.

Провести чітку грань між декоративною і монументальною скульптурою буває не завжди просто. Станкова скульптура незалежна від середовища, має розміри, близькі до натури, конкретний поглиблений зміст. Станковою скульптура називається тому, що створюється на верстаті. Вона не залежить від оточення, носить камерний характер, розміщується в інтер'єрі. У зображенні увага зосереджується на тонких нюансах, русі, що відображає внутрішній світ людини та враження художника.

Декоративна скульптура – це статуї, рельєфи, ліпні прикраси, надбрамні герби, які встановлюють в інтер'єрах і зовнішніх нішах

будинків, у парках, садах. Декоративна скульптура не тільки прикраса, вона розвиває і поглиблює задум зодчого. Різноманітна і багата фантазія скульпторів, які прикрашають фонтани. Статуї блищать під струменями води, створюють враження багатства і пишноти, як фонтани «Тревї» в Римі, фонтани в Петергофі чи Версальському парку.

Скульптура малих форм - невеликі скульптурні зображення, що використовуються для оздоблення та прикрашення інтер'єру. Рельєф – вид скульптури, у якому зображення лише частково виступає над поверхнею. Тобто, рельєф – об'ємне зображення, яке розгорнуте на площині й частково виступає або заглиблене в неї. Рельєфи були поширені в мистецтві Давнього Дворіччя, Індії, Ірану. В Давньому Єгипті заглибленим рельєфом прикрашали маленькі скриньки, величезні храми. В залежності від характеру виступу над площиною рельєфи поділяють на – барельєф, горельєф, контррельєф.

Барельєф – це вид площинної скульптури, низький рельєф, у якому фігури виступають не більше, ніж на половину свого об'єму. Барельєфами прикрашений відомий фриз Парфенону.

Горельєф – це високий рельєф, фігури в ньому виступають на три чверті об'єму, а іноді у повному обсязі, лише злегка стикаючись із тлом. Горельєфи всесвітньо відомого Пергамського вітваря (180 р. до н.е.) відтворюють битву богів з гігантами. Фігури горельєфу немов випростовуються з мармурових плит. В епоху Відродження з'явився ще один вид рельєфу, який називали мальовничим. Він сполучає в собі барельєф і горельєф. У ньому втілене відчуття перспективи, руху всередину простору, присутні елементи пейзажу й архітектури. Рельєфи на дверях флорентійського баптистерію, над яким Лоренцо Гіберті працював протягом 27 років, виглядають дійсними мальовничими картинами з бронзи. Італійський скульптор Джакомо Манцу в ХХ ст. зробив рельєфи «Брама смерті» для собору святого Петра в Римі. В них художник виявив свій протест проти звірств фашизму.

Контррельєф – це вид площинної скульптури, в якому зображення заглиблюється у площину.

ВИСНОВКИ

Розглядаючи та розуміючи специфіку класифікації видів скульптури, з'ясовано: засоби скульптури здатні якісно впливати на організацію гармонійного предметно-просторового середовища, збагачувати та надавати індивідуальності дизайну середовища. Використання синтезу мистецтв у сучасному світі здатне розкривати нові підходи при проектуванні об'єктів предметно-просторового середовища з урахуванням аспектів психологічного сприйняття людиною. Гармонійне сприйняття симбіозу дизайну та скульптури виводить на нове розуміння предметно-просторового середовища.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кузнецова Л.С. Беседы об изобразительном искусстве и архитектуре. О языке архитектуры, скульптуры, живописи. – К. :Рад.шк.,1989. – 319 с. ISBN 5-330-321-0
2. И. Розенсон. Основы теории дизайна. – СПб.: Питер, 2006. – 224 с. – ISBN 5-469-01143-7
3. Дизайн архитектурной среды : Учебник для вузов / Г. Б. Минервин, А. П. Ермолаев, В. Т. Шимко, А. В. Ефимов, Н. И. Щелетков, А. А. Гаврилина, Н. К. Кудряшев – Москва : Архитектура-С, 2006. – 504 с., ил. – ISBN 5-9647-0031-4

BRYLOV. S

THE APPLICATION OF THE SUBJECT-SPACE MEDIUM OF MODERN SCULPTURES IN THE DESIGN

The purpose of this study is to analyze the application of plastic molds, namely sculptures and its various forms in modern design. The design of object-spatial and socio-cultural surroundings is inextricably linked to the various types of sculptures that are used to create harmonious interaction of man with nature. The object of design can be virtually any new ensemble, complex, system in every field of human life where the human communication is socially-culturally determined. The design process is aimed at creating objects with new consumer qualities and the organization of a harmonious object-space environment.

Key words: *design, object-spatial environment, sculpture, monumental, easel, relief.*